

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง
อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ทิพรัตน์ ผสมทรัพย์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง (พนัสนิคม)
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
เมษายน 2555
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ทิพรรัตน์ ผสมทรัพย์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง (พนัสนิคม) ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง)

.....กรรมการ
(ร้อยตำรวจเอก ดร. วิเชียร ตันศิริคงคล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) พันตำรวจเอก ดร. ปกรณ์ มณีปกรณ์)

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง (พนัสนิคม) ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์)

วันที่ 11 เดือน เมษายน พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล
หมอนนางอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีได้ดำเนินการเสร็จสิ้นเป็นไปด้วยความเรียบร้อยด้วยดี
จากความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษาและบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว ซึ่งได้ให้
คำแนะนำ ปรึกษา ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี โดยเฉพาะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ต้นศิริคงคล และนายพนพลิศ
เสริมศักดิ์ศิริ

ขอขอบคุณประชาชนตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีทุกท่าน ที่ได้ให้
ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณแต่บิดา มารดา ครู
คณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้และเป็นกำลังใจให้การสนับสนุนในการศึกษาแก่
ข้าพเจ้าจนประสบผลสำเร็จ

ทิพรัตน์ ผสมทรัพย์

53921365: สาขาวิชา: การจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง; ร.ม. (การจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง/ ประชาชน/ พนัสนิคม/ ชลบุรี

ทิพรัตน์ ผสมทรัพย์: การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี (A POLITICAL PARTICIPATION OF PEOPLE IN MONNANG MUNICIPALITY, PANASNIKOM DISTRICT, CHONBURI PROVINCE)

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง, ร.ด., วิเชียร ต้นศิริกมล, ร.ด., ปกรณ์ มณีปกรณ์, ป.ร.ด., 83 หน้า ปี พ.ศ. 2555

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกัน โดยการวิจัยเชิงปริมาณและใช้กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 389 คน ปรากฏผลโดยสรุปดังนี้ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านการจัดตั้งการรวมกลุ่มผลประโยชน์ เป็นประเด็นที่มีค่าคะแนนการมีส่วนร่วมทางการเมืองเฉลี่ยเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการแสดงออกของประชาชน ด้านกิจกรรมที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง และด้านการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ตามลำดับ จากการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลหมอนนาง ที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยนี้ คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองการวิพากษ์วิจารณ์ต่อการปกครองท้องถิ่นและการบริหารงานท้องถิ่น ควรการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีบทบาทแสดงความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารเทศบาล และสมาชิกเทศบาลตำบลหมอนนางเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด และส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับทราบและรับรู้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนา และนโยบายด้านต่าง ๆ ของเทศบาล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ และการถ่ายโอนอำนาจ	8
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	12
แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล.....	14
แนวคิดทฤษฎีและหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	20
บทบาทและหน้าที่ของเทศบาลตำบลหมอนนาง	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	41
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์จำนวนและค่าร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบ สอบถาม	44
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทาง การเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	46
ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน	56
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
สรุปผลการวิจัย	66
อภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	77
ประวัติย่อของผู้วิจัย	83

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	40
2 ผลการวิเคราะห์จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	44
3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลหมอนนาง.....	46
4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการเลือกตั้ง.....	47
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง.....	49
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นของประชาชน	51
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการจัดตั้งการรวมกลุ่มผลประโยชน์	53
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านการแสดงออกของประชาชน	55
9 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามเพศ.....	56
10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ.....	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง จำแนกตามอายุ	58
12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา	58
13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา.....	59
14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ.....	60
15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ	61
16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	62
17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	63
18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	64
19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

20 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานโดยรวม..... 65

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	38
---	----------------------------	----

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University